

intelligendum est minus grave, quam id, ob quod quis per se, i. e. absque dispensatione, ab Officio excusatur.

NOTA. a. Aliquarum Diœcesium Sacerdotibus, qui per quinque sive interruptas sive continuas ejusdem diei horas confessiones audierint, vi indulti Pontificii ab Episcopo pro eis obtenti, permixtum est, ut loco Matutini et Laudum alias ab Ordinario determinatas preces recitent. Quod tamen præcipue intelligi debet de Matutino et Laudibus diei sequentis, quia secus hoc indultum nulli fere usui, sed potius oneri esset, cum facile scire nequeam, an hodie per quinque horas confessiones sim auditorus, ac præterea indultum pro personis indeterminatis late interpretandum sit.¹

b. Episcopi et Superiores Regulares ex potestate quasi-ordinaria cum justa causa suos respective subditos in casu singulari et ad breve tempus dispensare possunt (S. Alph. iv. 159 et *de Priv.* n. 106.—Cfr. supra n. 24, 25).

c. Vi Privilegii a Clem. VII. in Const. *Dudum* 7 Martii 1533 Theatinis concessi *Superiores Regulares* suis Clericis et sociis, qui prædicatione verbi Dei, auditione confessionum et sacre theologiæ ac Sacrorum Canonum studiis ad suum et Christifidelium animarum profectum occupantur, seu infirmitate aut infirmorum curatione et ministerio pro tempore impediuntur, loco divini Officii injungere possunt certum numerum Psalmorum per ipsos (Superiores) eis assignandorum, non minus septem vel sex, cum divisione, ac Orationem Dominicam septies, Symbolum Apostolicum bis;—graviter autem ægrotantes Orationem Dominicam semel et Salutationem Angelicam septies in die recitando toti Officio satisfacisse censentur. (Cfr. *Bull. Rom.* ed. Taurin. vol. vi. pag. 161, § 1 et 2 et *Salm. Curs. Theol. mor.* tr. 16. n. 55-57.) Alia privilegia Regularium quoad Off. div. vide ap. S. Alph. iv. 63 et *de Priv.* n. 107.

ARTICULUS XXVII.

“DISPENSANDI, QUANDO EXPEDIRE VIDEBITUR, SUPER ESU CARNIUM, OVORUM ET LACTICINIORUM TEMPORE JEJUNIORUM ET QUADRAGESIMÆ, NON TAMEN PER GENERALE INDULTUM, SED IN CASIBUS PARTICULARIBUS.”

(F. III. a. 19; F. IV. a. 16; F. VI. a. 14.)

§ 1. Explicatio Articuli.

169.—Dicitur: I. *non tamen per generale indultum etc.* Hæc additio vi Decreti S. Off. de 17 Mart. 1883 (ap. *Coll. Prop.* n.

¹ *Past. Bl.* 12 Jahrgang, p. 11.

1080.) facta fundamentum suum habet in Const. Bened. XIV. *Libentissime* 10 Junii 1745, § 22, et declaratione S. C. de P. F. 2 Aug. 1781 (ap. *Coll. Prop.* n. 2059) necnon in eo quod ad dubium propositum ab Episcopis Prov. S. Francisci in California, “an vi generalis facultatis Episcopis factæ sub n. 27, scilicet: *dispensandi, quando expedire videbitur, super esu carniū, ovorum et lacticiniorum tempore jejuniorum et Quadragesimæ,* possint dispensare per generale Decretum omnes fideles Diœcesis super abstinentia carniū aliquibus Quadragesimæ diebus:” S. C. Inq. fer. iv. 15 Sept. 1880 respondit: *Negative.*¹

Unde ii, qui hac facultate gaudent, si adsit justa et rationalis causa, hunc et illum dispensare possunt ex multis, adeo ut tandem *individualiter* omnes dispensentur, dummodo non dispensent generaliter omnes sui districtus. Ut plurimum autem juvat abstinentiam in aliud opus pium commutare e. gr. in Rosarium pro conversione peccatorum, ut sic spiritus Ecclesiæ aliquo modo servetur. Ita Bray p. 193, 194.

Dicitur: II. *tempore jejuniorum et Quadragesimæ.* Ergo vi hujus facultatis dispensari non potest super esu carniū feria sexta et Sabbato. Id vero, quod quidam apud LaCroix² opinatus est et cui consentit Corre p. 593, sc. ex hac facultate *a potiori* posse dispensari pro esu carniū diebus Veneris et Sabbati, sat solido carere videtur fundamento. Facultates enim late quidem, non vero extensive sunt interpretandæ. Et ita decedit etiam Nuntius Coloniensis die 13 Aug. 1794, ut refertur in nova editione operis Renati Billuart: *Summa S. Thomæ*, Parisiis (Palmé), tom. viii. part. altera, p. 64.

Quær. Utrum vi hujus Art. cum fidelibus diebus jejunii dispensare possimus, non solum ut carniū vesci, sed etiam ut pluries in die comedere valeant? “*Afirmativam* responsionem, ait Corre p. 590, puto probabilem.—Ratio est, quia Auctores *olim* dicebant eum, cui vi dispensationis licitus est esus carniū, etiam secundam refectionem facere posse. Vide Schmalz-

¹ Peculiare est, quod in Conc. Prov. Antequeren. p. 235 de hoc Art. habetur: “Mos autem est, ut (Episcopi Ditionis Mexicanæ) hanc dispensationem concedant singulis bienniis per decretum ab eis latum.”

² *Th. mor.* vi. pars 3, n. 850.

grueb. lib. 3. tit. 46. n. 16. Ergo habens facultatem dispensandi pro esu carniū, etiam permittere poterat secundam refec-tionem. Dixi *olim*; quia ex Benedicto XIV. (Epistola ency-clica *Non ambigimus*, 30 Maji 1741, *In suprema* 22 August. ejusdem anni, Litteris ad Archiepisc. Compostellæ, 8 Julii 1744, et denique altera Epistola encyclica *Libentissime quidem*, 10 Junii 1745; vide ea omnia documenta in Append. *Theologie S. Lig.*), hodie hoc *in universum* verum non est.—Attamen verum esse puto *in specie* pro citata facultate: *a.* quia hæc inseri consueverat in Formulis Vicariorum Apostolicorum ante Benedictum XIV., nec tamen post ipsum S. Sedes ulla clausula restrictiva eam coarctavit; *b.* quia facultas dispensandi a lege jejunii singulares personas alias non reperitur in Formulis Vicariorum Apostolicorum, cum tamen supponendum non sit, S. Sedem voluisse, eam potestatem iis denegare.”--

Expositioni huic quædam addere liceat. Præ ceteris ratio, cui Auctores isti innituntur, in eo consistit, quod principale et essenziale in lege jejunii est abstinentia a carnibus; unde cadente hoc cessat etiam obligatio ad unicam refec-tionem, tanquam ejus accessorium. Bened. XIV. in *Inst.* xv. n. 20, ubi de hac quæstione tractat, dicit, plurimos Theologos idem tenere quod Schmalzgr., adhæret tamen contrariæ opinioni ut com-muniori eamque suo more ita probat, ut priori vix umbra probabilitatis remaneat, et demum qua Papa eam per constitu-tiones præfatas pro Ecclesia universa obligatoriam reddidit. Pace docti auctoris opinor, hoc omnino sufficiens fuisse pro sensu facultatis in illis Formulis determinando nec ullum Pon-tificem in earum concessione vel prorogatione mentem ab illa Benedicti XIV. diversam habuisse. Neque deficientia facultatis dispensandi a jejunio ullo modo urget; nam si Vicarii ultra causas excusantes a jejunio, facultate dispensandi indiguissent, S. Sedes eis supplicantibus eam non denegasset, prout eam concessit Vicariis in Sina et regionibus adjacentibus. (Cfr. *Coll. Prop.* n. 2047, 2060, 2075.) Quare teneo, vi facultatis hujus Art. non posse dispensari nisi ita, ut remaneat *per se* obligatio jejunii, seu dispensari posse tantum ad unicam come-stionem carniū etc.¹—*Per se* dico; nam excusati a jejunio

S. Alph. lib. iii. n. 1015.

ratione ætatis, laboris, infirmitatis supposita *totali* dispen-satione pro comestione carniū ex declarationibus S. Sedis pluries in die carnibus vesci possunt.¹—Dispensatus gratia sua uti potest etiam extra Diœcesin, modo dispensans eam ad Diœ-cesin non limitaverit, causa perduret et scandalum vitetur (n. 45).

NOTA. Vi potestatis quasi-ordinariæ Episcopi et Superiores Regulares ex justa causa cum suis respective subditis in jejunio et abstinentia dispensare possunt in casibus singularibus et ad breve tempus. S. Alph. *de Priv.* n. 106 et lib. iii. n. 1032. Idem in jejunio etiam Parochi possunt. Cfr. supra n. 24 et 25.—In quibus-dam ex nostris Diœcesibus cum facultate hujus Art. omnibus con-fessariis ab Episcopo delegatur etiam facultas dispensandi in jejunio.

§ 2. Indulta quoad jejunium et abstinentiam.

I. *Indultum quadragesimale* de die 3 Aug. 1887, ex originali, gratiosissime a Sua Eminentia² mihi communicato, descriptum:

“Beatissime Pater,

Jacobus Card. Gibbons, Archiepiscopus Baltimorensis, sicut ipsi injunctum fuit Litteris S. Officii anno elapso datis Rmos Archiepos omnes audivit ac sequentem schedulam *indulti Quadragesimalis*, eorum concordanti sententia S. Sedi ex animo subjiciendam esse censet, quo major uniformitas disciplinæ in Ecclesia Americana hac in re haberi possit.

“1. Indulgendum esse usum carniū, ovorum et lacticinio-rum in singulis comestionibus die Dominica ac in comestione principali die Lunæ, Martis, Jovis et Sabbato, exceptis Sabbatis quatuor temporum et majoris hebdomadæ.—2. Pariter usum lacticiniorum et ovorum permittendum esse singulis diebus Quadragesimæ in collatione serotina et in comestione principali in diebus, in quibus non licet vesci carnibus.—3. Posse mane sumi frustulum panis cum haustu Cafei, Theæ, Chocolati aut aliquid simile.—4. Ubi comestio principalis sumi non potest meridie, licere ordinem invertere ac collationem mane, prandium vero vespere sumere.—5. Posse adhiberi laridum aut adipem (vulgo lardo, strutto) in præparandis cibis permissis.—6.

¹ Lehmkühl i. n. 1220; Marc n. 1242, Reg. 5.

² Item postea ad supplicationem confratris prius factam Archi-episcopus Neo-Eboracensis exemplar benignissime transmisit.

Fideles a lege jejunii exemptos, cum usus carnis, ovorum ac lacticiniorum omnibus permittitur, posse iisdem vesci pluries in die haud secus ac in Dominicis diebus ejusdem Quadragesimæ, in quibus non urget obligatio jejunii.—Interim . . .”

“Fer. iv. 3 Aug. 1887 SSmus D. N. D. Leo div. Prov. PP. XIII. in audientia R. P. D. Assessori S. O. impertita, audita relatione suprascripti supplicis libelli una cum Emorum PP. Cardinalium Genlium Inquisitorum suffragio rescribendum mandavit quoad 1. affirmative, vetita toto tempore Quadragesimæ etiam diebus Dominicis promiscuitate carniū et piscium. Ad 2. pro gratia juxta preces, et quoad refectionem serotinam dissimulari posse. Ad 3, 4, 5, et 6, pro gratia juxta preces ad decennium facta quolibet anno mentione obtenti indulti. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

J. Mancini S. R. et U. J. Notarius.”

Adverto a. ad hujus indulti n. 5., S. Pœnitentiariam, dum pridem concessionem S. C. S. Officii interpretata est, sub adipe suillum tantum intellexisse cum exclusione adipis aliorum animalium (cfr. DeAngelis lib. iii. tit. xlvi. pag. 362). Nonnumquam tamen Suprema hæc Congregatio etiam adipem aliorum animalium concessit,¹ prout ex indulto de 2 Mart. 1873² in Provincia Quebecensi adeps cujusvis animalis pro cibis parandis et condiendis *diebus abstinentiæ* permittitur. Die vero 1 Maji 1889 dicta S. C. S. Off.³ ad quæ., an sub verbis *condimenti di grasso (ex adipe)*, quæ occurrunt in indultis pro quadragesima et infra annum, intelligendus sit *adeps animalis?* respondit: Affirmative. Illud *animalis* autem l. c. intelligitur de animali in genere, ita ut adeps cujuscumque animalis, non porcinus tantum, licite adhiberi possit.—Jam vero tum Baltimore tum alibi in mandatis quadragesimalibus (Regulations for Lent) “laridum vel adeps” supradicti num. vertitur per *hog's lard or dripping*. *Dripping* autem est *the fat which falls from meat in roasting (Century Dictionary)* et significat adipem cujuscumque animalis. Ideo merito supponi potest, Episcopos nostros jamdiu edoctos fuisse, adipem licitum apud nos ob peculiare nostras necessitates in hoc latiori sensu intelligendum esse. Adde, Leonem XIII. 15 Maji 1896 concessisse, ut diebus jejuniis consecratis, in

¹ Lehmkühl i. n. 1212.

² Card. Taschereau pag. 9.

³ *Analecta eccles.* 1895 p. 488; *N. R. Th.* xxvii. p. 257; *Act. S. Sed.* xxviii. 570.

quibus apostolica venia usus condimentorum ex adipe indulgetur, butyro quoque per modum condimenti uti liceat. (*N. R. Th.* xxviii. 659.) Ut patet, hæc concessio supponit prohibitionem lacticiniorum.

b. Prædicta sub 4, 5, et 6, vi hujus indulti de quadragesima sola valent; at vi consuetudinis etiam ad dies jejunii extra quadragesimam extenduntur. Konings, *Comp.* n. 552, qu. 3.—Kenrick tr. iv. n. 39. In quadam Diœcesi Stat. Fœd. annuatim id quod n. 5. concessum est, ita in Regulationibus pro quadragesima promulgatur: “Lard, the fat rendered from any kind of meat, may be used in preparing food on any day in Lent. This dispensation is also extended to the days of abstinence and fast days throughout the year.”

II. Concessit Pius IX. ad preces Episcopi Buffalensis, ut *militēs et nautæ* Americani ab abstinentiæ lege eximerentur universim, sex diebus exceptis, nempe Feria IV. Cinerum, *tribus*¹ ultimis Hebdomadæ sanctæ diebus, et in Vigilia Assumptionis B. M. V. et Natalis Dni. Id intelligendum de iis, qui actu inserviunt in castris, navibus, præsidiis, non autem qui ex venia absunt. Familiæ cum iis communi victu utentes eodem gaudent privilegio, non item quæ procul degunt. (*Conc. Plen. Balt.* II. pag. 343.)

III. Leo XIII. die 20 Jan. 1886 Episcopis Stat. Fœd. facultatem concessit ad decennium, singulis annis dispensandi ab abstinentia *diebus Sabbati* servanda.

IV. Ex indulto S. Congr. de Prop. Fide 15 Mart. 1895 favore *operariorum* in Statibus Fœder. Am. tributa est facultas singulis Ordinariis ad decennium, permittendi usum carniū in iis circumstantiis locorum et personarum, in quibus judicaverint veram existere difficultatem observandi legem communem abstinentiæ. Ab hac vero permissione excludi debent præter omnes sextas ferias totius anni, etiam feria quarta Cinerum, *totum tempus majoris hebdomadæ*,¹ et Vigilia Nativitatis Domini. In iis vero diebus, in quibus ab Ordinario permittitur usus carniū, hæc permissio pro obligatis ad jejuniū extendi debet tantum ad unicam comestionem et firma manere debet lex prohibens ciborum mixtionem.—Hujusmodi concessio censeri debet facta non tantum individuis operariis,

¹ Sed cfr. supra I. ad 1.

sed etiam eorum familiis ita ut omnia earumdem membra de indulto participant—In notificatione legis jejunii, quæ singulis annis e suggestu legenda est, debet fieri mentio specialis hujus indulti, quod operariis Statuum Fœderatorum a S. Sede conceditur, et consilium dandum est fidelibus, ut diebus, quibus indulto utuntur, aliquod aliud pœnitentiæ opus exercent v. g. abstineant a potu inebriante.—Tandem Ordinarii monendi sunt, ut suis Sacerdotibus commendent discretionem in urgenda legis adimplentione eaque moderanda. Satis enim distingui debet inter causas ex se excusantes et causas sufficientes ad dispensationem, insuper causarum gravitas cum debita prudentia pensanda est.¹ (Ex gratiosa communicatione Emi Principis Jacobi Card. Gibbons.)

V. In indulto 7 Julii 1844 Diœcesibus *Canadensibus* dispensatio ab usu carniû in Quadragesima concessa est *exceptis*: Feria IV. Cinerum et tribus diebus sequentibus,—feriis iv. vi. et Sabbatis priorum quinque hebdomadum—et Dominica Palmarum cum sex diebus sequentibus. Insuper in his Diœcesibus jejunandum est non solum feria vi. (ut apud nos) sed et iv. Adventus, et non tantum in Vigiliis Nativitatis Dni, Pentecostes, Assumptionis B. M. V. et OO. Sanctorum (ut apud nos), sed etiam in Vigilia SS. Ap. Petri et Pauli.—Si festum Assumptionis ex Sabbato transfertur in Dominicam (16 Aug.), jejunium ex indulto 11 Julii 1887 servatur feria vi. (14 Aug.). (Cfr. *Appendice au Rituel Romain*, Québec 1890 pag. 7, 73 et 118.)

VI. Leo XIII. 5 Dec. 1894 omnibus Locorum Ordinariis concessit facultatem *anticipandi* die sibi benevisa atque ob gravissimas causas etiam *dispensandi* super lege jejunii et abstinentiæ, quando festum sub utroque præcepto servandum Patroni Principalis aut Titularis, vel solemne aliquod festum item magno populorum (etiam civitatis vel loci tantum) concursu celebrandum, inciderit in ferias sextas aut Sabbata per annum, excepto tempore quadragesimæ, diebus quatuor tempo-

¹ Nomine *Operariorum*, prout hoc tum ex fine concessionis tum ex mente supplicantium colligitur, non omnes, qui labori cumque operam dant, sed ii solum intelligi debent, quos anglice designare solemus vocabulo *workingmen*. Sabetti n. 338.

rum et vigiliis per annum jejuniò consecratis; atque ut eâdem anticipandi seu etiam dispensandi potestate uti possint pro diebus, quibus nundinæ extraordinariæ, magno item populorum concursu (etiam civitatis vel loci tantum) habeantur. Cfr. cit. Decr. ap. *Act. S. Sed.* xxvii. 512 et declar. S. C. S. Off. de 18 Mart. 1896 ib. xxviii. 572, ubi (ad iv.) inter causas dispensandi etiam grave periculum generale assignatur, quod abstinentia anticipanda non observetur.

ARTICULUS XXVIII.

“PRÆDICTAS FACULTATES COMMUNICANDI, NON TAMEN ILLAS, QUÆ REQUIRUNT ORDINEM EPISCOPALEM, VEL NON SINE SACRORUM OLEORUM USU EXERCENTUR, SACERDOTIBUS IDONEIS QUI IN EORUM DIÆCESIBUS LABORABUNT, ET PRÆSERTIM TEMPORE SUI OBITUS, UT SEDE VACANTE SIT QUI POSSIT SUPPLERE, DONEC SEDES APOSTOLICA CERTIOR FACTA, QUOD QUAMPRI-MUM FIERI DEBEBIT PER DELEGATOS VEL PER UNUM EX IIS, ALIO MODO PROVIDEAT: QUIBUS DELEGATIS AUCTORITATE APOSTOLICA FACULTAS CONCEDITUR, SEDE VACANTE ET IN CASU NECESSITATIS, CONSERVANDI CALICES, PATENAS ET ALTARIA PORTATILIA SACRIS OLEIS AB EPISCOPO TAMEN BENEDICTIS.”

(Cfr. F. III. a. 20; F. IV. a. 26; F. VI. a. 24; F. X. a. 12.)

170.—Explicatio.

Prædictas facultates communicandi . . . sacerdotibus idoneis qui in eorum diœcesibus laborabunt. Sacerdotibus ergo, qui in Diœcesi non laborant, facultates hujus Form. communicari nequeunt; neque illi, quibus communicatio facta est, facultatibus laborando extra Diœcesin uti valent (n. 52). Ad rem facit Responsum S. C. Off. anni 1750 ad Procuratorem Generalem S. C. de Prop. Fide Macai degentem: “Dubitationum tuarum præcipuus cardo innititur consideratione facultatum quæ in prima Formula continentur, sub n. 28 præfatæ Formulæ. Cum videris adnotatum prædictas facultates ab Apostolicis Vicariis communicari non posse, nisi Sacerdotibus idoneis, qui in eorum Diœcesibus laborabunt, propterea cum tu degas Macai, ubi pro hac S. C. de Prop. Fide Procuratoris munere

fungeris, non immerito suspicaris potuisse te quidem Vicarium Generalem Prov. Houkouang a R. P. D. Ecrinensi, ejusdem Provinciae Vicario Apostolico, institui ac declarari, verum tibi communicare non potuisse Apostolicas facultates pro Diocesi Houkouang, a qua cum longe alias absis, propterea non laboras in ea. . . .”¹

Unde licet Episcopus Sacerdotem vel Episcopum vicinæ Diocesis Vicarium suum Generalem constituere possit, qui eo ipso jurisdictionem *ordinariam* in subditos hujus Episcopi, ex vicina illa Diocesi, ad juris Vicariorum Generalium terminos, exercere valeat, facultates tamen Apostolicas eidem communicare nequit. In eo enim non verificantur verba facultatis: *sacerdotibus . . . qui in eorum diocesis laborabunt.*—Dicitur autem: *sacerdotibus idoneis qui in etc.* Unde nihil refert, utrum sacerdos sit de Diocesi an extraneus, dummodo in Diocesi pro animarum salute laboret (n. 29).

171.—*Ut sede vacante sit etc.*—Varius est modus, quo in locis Missionum tempore vacationis sedis episcopalis providetur regimini Diocesium. Alibi, ut in Indiis orientalibus, aut ab Episcopo, dum in vivis est, constituitur Vicarius Generalis, aut post ejus mortem eligitur Vicarius Capitularis. Utrique competit vi Brevium Bened. XIV. de anno 1753 et 1755² ex auctoritate Pontificia post mortem Episcopi tam jurisdictio ordinaria quam delegata, quam exercebat Episcopus, usque ad novam provisionem faciendam a Sede Apostolica. Aliis in locis (ut in Tongkin, Sutchuen, Siam) idem fit cum Coadjutore a Vicario Apost. electo et consecrato,³ aut (prout in Sinis et regionibus adjacentibus) cum provicariis.⁴ Quod facultates attinet, regulariter his non conceduntur illæ, quæ requirunt ordinem et characterem episcopalem vel non sine sacrorum Oleorum usu exercentur.

Apud nos, quia experientia innotuit, per dispositionem articuli 28, hujus Form. haud satis quoad omnes casus pro-

¹ *Coll. Miss.* n. 35.

² *Bullar. S. C. de Prop. Fide* tom. iii. p. 291 et 381; *Coll. Prop.* n. 143, 146, 161-170.

³ De Martinis: *Jur. Pontif.* vol. iv. p. 430, 432, 688.

⁴ Cfr. Corre pag. 68.

visum existere, secundum mandatum Pii IX. in Brevi 13 Jan. 1854 fit, “ut, quoad usque Capitulum cathedralium erectio perfici haud possit, et Archiepiscopo vel Episcopo abeunte nemo adsit, qui prædictarum facultatum” (i. e. Formulæ I.) “communicationem rite ab eodem obtinuerit seu aliter quam per Antistitem mortem diocesis vacare contigerit, metropolitanus Antistes vel in ipsius defectu, aut si de ipsa metropolitana Ecclesia agatur, senior ex suffraganeis” *Administratorem* Diocesis seu “idoneum virum ecclesiasticum designet, qui diocesis regimen gerat, cum usu facultatum, quæ in memorata prima Formula recensentur, donec Apostolica Sedes certior facta secus de re non disposuerit.”¹ Has facultates Administrator secundum tenorem Art. 28 etiam communicare potest.—A facultatibus, quarum usus ei conceditur, excluduntur illæ, quæ requirunt Ordinem Episcopalem vel non sine Sacrorum Oleorum usu exercentur; auctoritate Apostolica autem ei conceditur facultas, in casu necessitatis consecrandi calices etc. (ut in fine Art.).—*Conc. Plen. Balt. II.* n. 98 supplicavit, ut Administratoribus etiam facultates extraordinariæ Form. C, D, et E, concederentur. Responsum non fuit datum.²—Eandem supplicationem iteravit *Conc. Prov. Baltim. X.* anno 1869. Petitum ad interim fuit concessum.³ Eo tempore Dioceses, quæ nunc (post annum 1875) ad Provinciam Philadelphensem pertinent, Provincia Baltimorensi comprehendebantur. Unde Administratores hodiernarum Provinciarum Baltimorensis et Philadelphensis præter facultates Form. I. etiam cæterarum Formularum facultatibus gaudent.

De reliquis circa Administratorem cfr. *Conc. Pl. Balt. II.* n. 99, *C. Pl. B. III.* n. 22 et circa ejus potestatem quasi-ordinariam, supra n. 24 et 25. Jurisdictio Administratoris non expirat, antequam ostensum fuerit Breve, quo novus Episcopus constituitur, cum hic ante ostensionem hujus Brevis jurisdic-

¹ *Conc. Plen. Balt. II.* n. 97.—Breve cit. ap. De Martinis: *Juris Pontificii* vol. vi. part. i. pag. 213.—Facultates *solite* tantum (i. e. Form. I.), non vero *insolite* mortuo Episcopo translatae intelliguntur ad Vicarium Capitularem in Ditione Mexicana, ut habetur in *Conc. Prov. Antequeren.* pag. 437 ad 15.

² *Smith Elem.* n. 638.

³ *Coll. Lac.* tom. iii. col. 599, b.

tionem suæ dignitati convenientem exercere non possit.¹ Episcopus electus Breve ostendere et possessionem suæ sedis occupare potest etiam per procuratorem. Si ante commendationem Episcoporum Provinciæ et Cleri Dioceseos fuerit constitutus Administrator Diocesis, apud nos facta collatione non tenetur Administrationem abdicare.²

ARTICULUS XXIX.

“ET PRÆDICTÆ FACULTATES GRATIS ET SINE ULLA MERCEDE EXERCEANTUR ET AD . . . TANTUM CONCESSÆ INTELLIGANTUR, NEC ILLIS (in Form. II. additur: “ULLO MODO”) UTI POSSIT EXTRA FINES SUÆ DIOCESES.”

(F. III. a. 21 et 22; F. IV. a. 27; F. VI. a. 29; F. X. a. 13 et 14.)

172.—Explicatio.

Dicitur: I. *Gratis et sine ulla mercede.* Dispensationes igitur matrimoniales, quæ vi Art. 6, 7, 8, 9, hujus Formulæ conceduntur, æque ac reliquæ facultates, nulla imposita taxa, aut eleemosyna in pium opus aut alio quocumque titulo eroganda, concedendæ sunt. Contrariam praxim S. C. de Prop. Fide, in Instructione speciali circa quædam Decreta Concilii Plen. Balt. II. omnino prohibet, et mandat, “ut omnibus Episcopis istarum” (Statuum Fœderatorum) “regionum inculcetur memorata” (per vocem *gratis* in Formulæ) “præscriptionis observantia, qua pro dispensationibus ab impedimentis matrimonii pecuniam nullo omnino titulo accipiendam esse jubetur; *iis tantum exceptis casibus*, in quibus Apostolica Sedes eleemosynam oratoribus injungendam monet, in pium aliquod opus impendendam.”³ Immo nec licitum est Episcopis pro dispensationibus, pro quibus prohibetur, quominus aliquid exigatur, sponte oblata recipere⁴ aut ob paupertatem ele-

¹ Craisson *Man.* n. 385; Pius IX. *Const. Rom. Pontifex* 29 Aug. 1873 ap. Lucidi vol. i. p. 181.

² Smith: *El.* n. 287-293.

³ *Conc. Plen. Balt. II.* n. 386 et p. cxliii. Instr. ii sub. 3.—*C. Pl. B.* III. n. 134.

⁴ *Coll. Prop.* n. 1503.

mosynas licite acceptas in suum usum convertere.¹—Insuper eadem S. Congr. 8 Dec. 1869 declaravit, in dispensationibus matrimonialibus taxas seu mulctas a contrahentibus numquam exigi atque in hoc quamvis tergiversationem aut prætextum minime suffragari posse.²—Dicitur: “numquam *exigi* posse.”—Nota: *exigi* i. e. sive per modum præcepti, sive per modum admonitionis tantum—et subintellige: *sine facultate Apostolica.* Nam *a.* ut S. C. de P. F. simul addit, quandoque Vicariis Apost. conceditur facultas, qua divites excitare possint ad præstandas eleemosynas non per modum conditionis et præcepti, sed tantum admonitionis. Porro *b.* Episcopis Canadæ in Form. T datur facultas, “exigendi modicas mulctas tam a divitibus quam a pauperibus juxta vires in elargiendis dispensationibus matrimonialibus, exceptis tamen ab hoc mendicis et dummodo mulctæ sic exactæ in pios usus fideliter omnino erogentur.”³ (Cfr. *Coll. Prop.* n. 1505.)—Demum *c.* impositio eleemosynæ in nostris Form. D. et E. præscribitur, ad quam ultima Instructionis circa Decreta C. Pl. B. II. verba: “iis tantum exceptis casibus etc.” referuntur.—Observat Feije:⁴ “Videri quidem quibusdam potest, etiam extra hos casus eleemosynam, directe ab ipsis Oratoribus erogandam” (i. e. in opus pium quod ipsi elegerint) “posse ab Episcopo imponi; sed id quoque in dubium vocare licet.” Attamen in una Bardstown (Louisville) ad quæs.: “An licitum sit petere vel exigere taxam seu contributionem applicandam ædificandis Ecclesiis, monasteriis et aliis piis causis, dum dispensatio quædam v. g. in matrimoniis cum consanguineis conceditur, idque

¹ *Coll. Prop.* n. 1502; Craisson *Man.* n. 1058.

² *Zit. Disp.* p. 77; *Coll. Prop.* n. 1509.

³ In hoc indulto fundari videtur, quod in Dioc. Quebecen. de regula (i. e. nisi parochus, onerata super hoc ejus conscientia, rationes pro remissione exposuerit) solvendum est; scil. pro una ex proclamationibus \$2.00, pro duabus \$4.00, pro tribus \$16.00, pro primo gradu affinitatis \$100.00, pro gradu secundo tangente primum et secundo solo consanguinitatis aut affinitatis \$100.00, pro secundo cum tertio \$25.00, pro secundo cum quarto \$12.00, pro tertio \$8.00, pro tertio cum quarto \$7.00, pro quarto \$6.00, pro affinitate spiritali \$4.00, in tempore prohibito \$4.00, in matr. mixtis \$5.—(Card. Taschereau p. 57.)

⁴ N. 696.

per modum eleemosynæ, satisfactionis etc.?" S. C. de Prop. F. 1 Apr. 1816 resp. "Licere per modum eleemosynæ tantum, seclusa taxa."¹ Verum hoc forsitan indultum est, quale etiam alibi concessum fuit.²—Quidquid de hoc sit, congrua certe summa, in mercedem laboris Cancellario, præsertim si hic alio sufficienti salario careat, solvenda et moderata cancellariæ episcopalis taxæ, juxta Diœcesis usum, pro confectione actuum, injungi possunt.³—Demum notandum, prædicta respicere usum facultatum Apostolicarum tantum. De aliis dispensationibus, quas Episcopi *de jure* concedunt, ut in proclamationibus bannorum cfr. S. Alph. iii. 96, ubi dicit: "Conceditur etiam Episcopis in talibus dispensationibus accipere aliquid eleemosynis distribuendum (modo ipsis vel suis nihil proveniat) per modum pœnæ vel commutationis, non autem per modum sustentationis: hoc enim vetitum est illis ex cap. Jacobus *de Simonia* et a Trid. sess. 24, c. 6, et sess. 25, c. 18 de Ref."—Unde apud nos regulariter, nisi in supplica rationibus expositis remissio petatur, occasione dispensationis a bannis *eleemosyna* quædam præscribitur, ut in dispensatione ab uno banno \$1.—a duobus \$2.—a tribus \$5.—Id quod concordat cum Resp. S. C. de Prop. F. 1 Apr. 1816 supra.—Strictior quoad hoc est De Becker p. 314, ubi notat, S. C. de Prop. F. pluries et præsertim 12 Feb. 1821 (*Coll. Prop.* n. 1221) prohibuisse, ne Ordinarii, quando dispensant super omnibus denunciationibus vel una tantum earum, quidquam *quacumque de causa accipiant*. At vero hæc Hiberniam spectant.—Cæterum usus hic apud nos servatus minime discrepat a Decreto S. C. C. de 10 Junii 1896 (*Anal. eccl.* iv. 344), quo loco "*Taxæ Innocentianæ*" novæ provisiones statutæ sunt.

¹ *Act. S. Sed.* xxvii. 191; *Coll. Prop.* n. 1506.

² *Ib.* n. 1508.

³ *Acta S. Sed.* xv. p. iii. sq.; S. Pœn. 26 Apr. 1861 et Ind. Pii. VII. 27 Febr. 1809 apud Planchard *Disp. Matr.* n. 184 (2); *C. Pl. B.* III. n. 134. Cfr. etiam Reiffenst. App. n. 320 et *Conc. Trid.* xxv. cap. 8 de Matr. (cfr. supra n. 77 h.) In multis Diœcesibus horum Statuum pro singulis scripturis Cancellarius exigit unum scutum romanum (\$1). *Smith Comp. jur. can.* n. 628.—Nihil vero Cancellarius recipere potest pro licentia legendi Missam, administrandi Sacramenta, prædicandi etc. *Craisson Man.* n. 1056.

II. *Et ad* (e. gr. decennium) *tantum concessæ intelligantur*. Apud nos hucusque ad decennium regulariter concedebantur. Alibi concessio fit ad quinquennium aut alium terminum. Vide n. 39 et 40.

III. *Nec illis uti possit extra fines suæ diœcesis*.—Vide n. 52–54.

Hæc tamen clausula sicut et illa sub n. 170 non obligat sub omnibus circumstantiis. Nam Vicario Ap. Sutchuen. S. C. de Prop. Fide 26 Sept. 1821 rescripsit, Vicarium Ap. concedere posse missionariis sui districtus, damnatis ad exilium in alienas provincias, quo multi christiani sui districtus jam antea fuerant relegati, facultates ordinarias et extraordinarias, ut munere apostolico erga hos christianos et alios, qui sunt in locis illorum exilii, exercere valeant; addidit autem, quod exerceri nequeant nisi de licentia Ordinarii aut ob difficillimum accessum ad Ordinarium loci aut ob deficientiam ejusdem Ordinarii.¹ Facultates vero ordinariæ sunt illæ, quæ in Form. I. continentur, extraordinariæ autem illæ alterius Form., quæ habetur in *Coll. Miss.* n. 33, prout hoc declaravit S. C. de P. F. 10 Aug. 1841 et 7 Junii 1853.²

FORMULA C.

Prænotatio. Formula hæc una cum sequentibus continet facultates extraordinarias Episcoporum nostrorum (supra n. 1, ii. nota); eaque inscribitur:

Extr. C.

Ex audientia Sanctissimi habita die..... Sanctissimus Dominus Noster..... Divina Providentia Papa..... referente subscripto S. C. de Propaganda Fide..... benigne concessit R. P. D..... sequentes facultates ad decennium (*in rec. ed. ad quinquennium*). *Sequuntur tredecim Articuli ut infra. Ad finem Articulorum: Datum Romæ ex Ædibus S. C. de Propaganda Fide die et anno prædictis. Gratis sine ulla omnino solutione, quocumque titulo.*

¹ Ap. *Coll. Prop.* n. 151.

² Ap. *Coll. Miss.* n. 42 et 43.